

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/nauka-i-edukacja/edukacja-1/przystanek-historia/249000,Adam-Tarnowski-Olek.html>

21.10.2026, 04:10

Adam Tarnowski „Olek”

10 października 1946 r. w Trzyciążu funkcjonariusze UB zamordowali Adama Tarnowskiego ps. „Olek”, „Michał Łacki”, „Michał Piechowiak”, kierownika Rady WiN na powiat olkuski.

10.10.2026

WALCZĄC DO KOŃCA...

10 PAŹDZIERNIKA
80. ROCZNICA ŚMIERCI
ADAMA TARNOWSKIEGO „OLKA”

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Krakowie

10.10 IPN_seria Walcząc do końca_TARNOWSKI-PLAKAT

O przedwojennej i wojennej przeszłości Tarnowskiego niewiele wiemy. Urodził się w 1911 r.,

prawdopodobnie pochodził z Warszawy, a podczas II wojny światowej służył w 2. Korpusie Polskim we Włoszech. Latem 1945 r. wrócił do kraju i osiadł w Ojcowie, wynajmując pokój w willi „Zofia” na Złotej Górze. Poznał wówczas mjr. Emanuela Muchanowa ps. „Chan”, „Bartek”, byłego kwatermistrza Samodzielnego Batalionu Partyzanckiego AK „Skała”, pełniącego rolę zarządcy państwowego majątku ziemskiego Ściborzyce w gminie Minoga, w którym Tarnowski prawdopodobnie zabiegał o mieszkanie i pracę. Na początku 1946 r. Muchanow nawiązał kontakt z kierownikiem Okręgu Krakowskiego Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” mjr. Wojciechem Szczepańskim ps. „Bartosz”. „Chan” został wprowadzony do nowej organizacji, a na organizatora WiN na terenie powiatu olkuskiego zaproponował Adama Tarnowskiego.

W trakcie konspiracyjnego spotkania z „Bartoszem” na początku 1946 r. w Zagórowej, Tarnowski został mianowany kierownikiem Rady WiN na powiat olkuski, krypt. „Spółdzielnia nr 12”. Podczas tego spotkania otrzymał również instrukcje dotyczące tworzeniu siatki konspiracyjnej, wytyczne do działania wywiadowczego oraz zapoznał się z prasą konspiracyjną i materiałami politycznymi. Obejmując funkcję kierownika Rady Powiatowej WiN, Tarnowski oparł się na znajomościach Muchanowa, które pozwoliły mu nawiązać kontakt z osobami posiadającymi autorytet oraz rozeznanie w terenie, głównie w Skale. Nawiązał współpracę m.in. z notariuszem Ryszardem Ochmańskim, kościelnym Janem Deczem i księdzem Stanisławem Ryńcą, byłym kapłanem 116 pp w 106. DP AK. To oni często wskazywali zaufanych ludzi, których można było wciągnąć do organizacji.

W lutym lub marcu 1946 r. Tarnowski zaangażował do pracy w konspiracji Stanisława Szopę ps. „Zagórski” ze wsi Zagórowa, którego mianował na swojego zastępcę. Niedługo po tym do organizacji dołączył także Stanisław Domagalski „Żmudzin”, który został mianowany powiatowym kierownikiem Informacji i Bezpieczeństwa (dywersji) oraz organizował łączność z kierownictwem WiN w Krakowie.

Tarnowski, Muchanow, Szopa oraz Domagalski wspólnie przystąpili do tworzenia struktur niższego szczebla. Od lutego do października 1946 r. zorganizowanych zostało co najmniej 10 kół WiN: w Zagórowie, Tarnawie, Wielmoży, Wolbromiu, Żarnowcu, Sułoszowej, Olkuszu, Skale, Ojcowie oraz Łazach. Tarnowski nawiązał kontakt organizacyjny również z osobami z Imbramowic, Minogi i Pilicy. Prawdopodobnie podejmowano też próby dotarcia do Chrzanowa i Jerzmanowic. Cała sieć liczyła co najmniej kilkadziesiąt osób.

Zadaniem poszczególnych komórek WiN było zbieranie informacji o sytuacji politycznej, społecznej i gospodarczej w terenie, na podstawie których Tarnowski sporządzał sprawozdania miesięczne przesyłane do kierownictwa Okręgu WiN. Opracowywano też imienne listy działaczy PPR, funkcjonariuszy PUBP oraz Powiatowej Komendy MO. Rada WiN „Spółdzielnia 12” prowadziła dystrybucję prasy organizacyjnej oraz materiałów propagandowych, w tym czasopism „Orzeł Biały” i „Niepodległość”. Ulotki rozrzucano podczas wieców czy podrzucano w miejsca publiczne. We wrześniu 1946 r. rozpoczęto akcję „Odpluskwanie” skierowaną przeciwko szczególnie aktywnym działaczom władzy komunistycznej. Powstała również komórka dywersyjna, ale mimo planów nie podjęła ostatecznie działań zbrojnych. Prawdopodobnie również pod Radę WiN na powiat olkuski podlegała, działająca w rejonie Klucz, bojówka Romana Węglarza ps. „Kula”.

W czasie tworzenia struktur konspiracyjnych organizacji Tarnowski przestrzegał ściśle zasad konspiracyjnych, często zmieniając miejsce zamieszkania. We wrześniu 1946 r. został nauczycielem Państwowego Gimnazjum Rolniczego w Trzyciążu pod zmienionym nazwiskiem

„Michał Piechowiak”. Mimo to bezpieka wpadła na jego trop. 9 października 1946 r. na punkcie kontaktowym w bramie Szkoły Przemysłowej przy ul. Krupniczej w Krakowie został zatrzymany łącznik Tarnowskiego do Okręgu Krakowskiego WiN Michał Szopa ps. „Cap”, przy którym znaleziono pocztę organizacyjną. Na podstawie uzyskanych od niego zeznań, funkcjonariusze UB następnego dnia podjęli próbę zatrzymania kierownika Rady WiN Olkusz.

10 października podczas akcji UB w Szkole Rolniczej w Trzyciążu Tarnowski próbował uciekać i został śmiertelnie postrzelony. Wcześniej broniąc się zranił funkcjonariusza UB Henryka Gutowskiego. Śmierć Tarnowskiego utrudniła rozpracowanie struktur organizacji w powiecie olkuskim, jednocześnie doprowadziła do jej całkowitego paraliżu. Na wieść o śmierci kierownika Rady, jego współpracownicy spalili archiwum, ukryli broń i zerwali kontakty z Krakowem. Próbę odbudowy struktur organizacji, bez większego powodzenia, podjął Władysław Synowiec. Po wyborach z 1947 r. działania te zamarły. W maju 1947 r. działalność konspiracyjną podjął Stanisław Boroń, już bez kontaktu z Radą WiN w Krakowie. Członków „Spółdzielni nr 12” bezpieka rozpracowała ostatecznie dopiero w 1949 r.

Tekst Michał Masłowski

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Kraków

Żołnierze Wyklęci

Artykuł